

Pieter van Foreest: Waardig afscheid nemen

Familie en naasten zijn voor bewoners een grote steun. Zij spelen een steeds grotere rol in de zorg en ondersteuning. Goede communicatie tussen zorgprofessionals en familie is het sleutelwoord voor een goed samenspel en om de zorg zo goed mogelijk in te richten. De publicatie **Communiceren met familie** is een inspiratiedocument met voorbeelden en tools, die zorgprofessionals helpen beter te communiceren met familie in alle fasen van de verpleeghuiszorg waarin de bewoner zich begeeft. We onderscheiden in deze publicatie vier fasen: Fase 1 Thuis wonen, Fase 2 Verhuizen, Fase 3 Wonen in het verpleeghuis, Fase 4 Laatste levensfase. De goede voorbeelden uit de vier fasen verschijnen op de website van Waardigheid en trots.

Fase Laatste levensfase (Fase 4) – Pieter van Foreest

Het voorbeeld van Pieter van Foreest laat zien hoe zij maatwerk leveren in deze fase en hoe kan worden voldaan aan de complexe zorgvraag. Lees hieronder meer over waardig afscheid nemen bij Pieter van Foreest.

Aanleiding

De aanleiding is het besef en een inhoudelijke drive binnen de organisatie dat er op het gebied van waardig

sterven nog veel te winnen is. Dat er met de beste intenties wordt gewerkt, maar dat er ook nog veel verbeteringen mogelijk zijn. Dat besef ontstond door goed te kijken hoe het waardig sterven in hospices vorm wordt gegeven en dit naast de dagelijkse praktijk van Pieter van Foreest te leggen. De rust, de aandacht voor het stervensproces, de comfortzorg, de betrokkenheid van familie; het vormde mede de inspiratie voor de afdeling. Het management en de projectleiders zijn met de professionals in gesprek gegaan hoe deze elementen in De Rietzanger vorm kunnen krijgen.

Doel

De wens van de Pieter van Foreest is om iedereen op een rustige en waardige manier afscheid van het leven te laten nemen, zo veel mogelijk op zijn of haar eigen wijze. Het belangrijkste hierin is een goede samenwerking met de familie en de naasten, direct vanaf het begin. In gezamenlijkheid wordt gekeken hoe de laatste fase zo ingericht kan worden zoals de cliënt en de naasten dit wensen.

Aanpak

Bij binnenkomst op De Rietzanger wordt met alle bewoners en hun naasten gesproken over hun wensen en (zorg)behoeften in de laatste fase. Het uitgangspunt is dat zo veel mogelijk wensen ingewilligd worden. Samenwerking met naasten is dus van groot belang. Enerzijds omdat ze veel kennis inbrengen over het geleefde leven en de wensen rond het sterven, anderzijds omdat de wensen in gezamenlijkheid worden vormgegeven. In gesprekken met de bewoner en de naasten worden wensen zichtbaar. Wanneer familie en naasten het bijvoorbeeld prettig vinden om mee te helpen met de verzorging, dan kan dat. Wanneer een bewoner de wens heeft om nog een keer naar het strand of het theater te gaan, dan bekijken ze hoe ze dat kunnen realiseren, bijvoorbeeld in samenwerking met stichting Ambulancewens. Er is oog voor de behoeften van de naasten het feit dat familie vaak een zware tijd achter de rug heeft. De familie kan weer partner en familie zijn in plaats van verzorger.

Quote mantelzorger:

“Toen mijn moeder werd opgenomen, hadden we jaren van mantelzorg achter de rug. Op De Rietzanger zijn we in een warm bad terecht gekomen. We konden het zorgen loslaten en de volledige aandacht hebben voor het naderende einde. Wij zijn als familie tot het einde toe in alle beslissingen meegenomen.”

Door te werken met een team van vaste medewerkers en een kernteam, leren cliënt, naaste(n) en medewerkers elkaar snel kennen. De Rietzanger is geheel ingericht op de laatste levensfase van de cliënt. Door de inrichting en aankleding van de afdeling is een vredige en rustige sfeer gecreëerd waarin mensen samen kunnen toelevens naar een waardig levenseinde. 24 uur per dag wordt zorg geboden door een multidisciplinair team van professionele verzorgenden, verpleegkundigen, vrijwilligers en behandelaren met specifieke deskundigheid op het gebied van palliatieve en terminale zorg. Zij luisteren naar de persoonlijke zorgbehoeften en naar de wensen en handelen daar zo veel mogelijk naar.

Dit vraagt een ondersteunende en faciliterende houding van de medewerkers, maar ook van de andere ondersteunende diensten op locatie. In plaats van risicobeheersing is er sprake van risicoafweging, een werkwijze die continu onder de aandacht wordt gebracht. Belangrijke instrumenten die hierbij gebruikt worden zijn het [Zorgpad Stervensbegeleiding](#), [het \(aangepaste\) zorgplan](#) en [een gedegen vrijwilligersbeleid](#).

Om deze aanpak goed te laten functioneren is draagvlak nodig, zowel op locatie als in de rest van de organisatie. Het is daarom van belang om tijd te reserveren voor het voeren van gesprekken over de werkwijze en te zorgen voor betrokken, goed opgeleide vrijwilligers. Scholing en training is daarbij noodzakelijk. Medewerkers en vrijwilligers op De Rietzanger zijn deskundig, hebben affiniteit met palliatieve zorg en beschikken over de vereiste vaardigheden. Ze hebben oog voor de behoeften van naasten en kunnen met het Zorgpad Stervensfase werken.

Effecten

Uit gesprekken met nabestaanden blijkt dat zij zeer tevreden zijn over de verleende zorg aan hun naaste. Medewerkers werken zoals binnen de organisatie is afgesproken. Voor Pieter van Foreest heeft De Rietzanger een organisatiebrede functie: kennis en ervaring worden vaak binnen de palliatieve unit ontwikkeld en vervolgens verspreid in de gehele organisatie. Op termijn moet deze palliatieve zorg onderdeel worden van de basiszorg in de hele organisatie zodat alle bewoners tot het einde passende zorg ontvangen op de plek waar zij wonen.

Succesfactoren

- Er is draagvlak en facilitering binnen de locatie (De Kreek) en de organisatie (Pieter van Foreest). Er is een organisatiebreed beleid.
- Vanaf het begin is er een gedreven manager en er zijn gedreven medewerkers. Allemaal met veel deskundigheid over palliatieve terminale zorg.
- Er is een vast team, met medewerkers die bewust gekozen hebben voor deze vorm van zorgverlening.
- Dit maakt dat er een duidelijke structuur is en er vaste en bekende gezichten zijn voor de cliënt en de naasten. Dit geldt ook voor het kernteam van behandelen.
- Bij binnenkomst worden met bewoner, naaste(n) en professionals zo snel mogelijk afspraken gemaakt die worden vastgelegd in het zorgplan.
- De creativiteit van de medewerkers en manager (out-of-the-box denken en handelen) spelen een

belangrijke rol in het inwilligen van sommige wensen.

- Medewerker moeten soms eigen normen en waarden kunnen loslaten en open gesprekken voeren (niet oordelen). Dit is een vaardigheid die ze bezitten.

Risicofactoren en belemmeringen

- De Rietzanger is onderdeel van een grotere afdeling, waardoor bewoners die niet in de laatste levensfase verkeren regelmatig geconfronteerd worden met overlijden van mede bewoners.
- Andere onderdelen van de organisatie moeten wennen en meewerken aan het inwilligen van wensen (op korte termijn).
- Soms lijkt iets niet mogelijk, omdat er binnen de organisatie andere afspraken en/of regels gelden. Sommige regels werken belemmerend.
- Er is tijd nodig om in gesprek te gaan over bijvoorbeeld handelingsverlegenheid en te reflecteren op eigen en andermans handelen.
- Er is tijd nodig om sommige ingesleten patronen bij medewerkers en/of organisatieonderdelen te doorbreken.

Meer weten

- Bekijk de [folder met informatie over palliatieve zorg op de Rietzanger](#)
- Bekijk de [deelnemerspagina van Pieter van Foreest](#)
- Lees de publicatie [Communiceren met familie](#)
- Bekijk de [andere goede voorbeelden](#) uit de publicatie [Communiceren met familie](#)

tags:

[Communiceren met familie](#) (13), [Palliatieve zorg](#) (27), [Pieter van Foreest](#) (13)

thema's:

[Persoonsgerichte zorg en ondersteuning](#) (292), [Wonen en welzijn](#) (250)